

Doi: 10.14686/BUEFAD.2015111014

Öğretmen Adaylarının Sınıf Yönetimi Yeterlik Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması*

Zakir ELÇİÇEK, Arş. Gör., Dicle Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, zakir.elcicek@dicle.edu.tr

İsmail KİNAY, Arş. Gör. Dr., Dicle Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, ismailkinay84@gmail.com

Behçet ORAL, Prof. Dr., Dicle Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, oralbehcet@dicle.edu.tr

Öz: Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının sınıf yönetimi yeterliklerini ölçecek bir ölçme aracı geliştirmektir. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları iki farklı grup üzerinde yürütülmüştür. Birinci grubu sınıf yönetimi dersini başarıyla tamamlamış okul deneyimine devam eden 450 öğrenci oluşturmaktadır. Birinci gruptaki öğrencilerden sınıf yönetimi ile ilgili görüşleri ve gözlemleri alınmıştır. Çalışmanın ikinci grubunu okul deneyimi dersini başarı ile tamamlamış 313 öğrenci oluşturmaktadır. Madde havuzu, birinci gruptaki öğrencilerin görüş ve gözlemleri ve literatür doğrultusunda 56 maddeden oluşturulmuştur. Uzman görüşü doğrultusunda 5 madde çıkartılarak, 51 maddelik form uygulanmıştır. Yapılan Açıklayıcı faktör analizi sonucunda; KMO değeri .90 bulunmuş ve toplam varyansın %52'sini açıklayan 5 boyutlu 30 maddelik bir ölçme aracı elde edilmiştir. Ölçme aracının Cronbach Alpha güvenirliliği .87 olarak bulunmuştur. Doğrulayıcı Faktör Analizi sonuçları da iyi uyum değerleri vermiştir (RMSEA: .047, χ^2/df : 1.67). Sonuç olarak geçerli ve güvenilir "öğretmen adaylarının sınıf yönetimi yeterlik ölçeği" literatüre kazandırılmıştır.

Anahtar kelimeler: sınıf yönetimi yeterlik, öğretmen adayları, geçerlik güvenilirlik

Developing Teacher Candidates' Classroom Management Competency Scale: Validity and Reliability Study

Abstract: The aim of this study is to develop a scale that will measure the class management competency of preservice teachers. Validity and reliability studies of the scale were performed on two different groups. The first group consisted of 450 students who had completed Class Management subject successfully. The first group students' observations and views about the Class Management were asked. The second group consisted 313 students who had completed School Experience subject successfully. An item pool consisting 56 items comprised from the observations and views of the first group students was formed. After having resorted to expert opinions 5 items were eliminated and a form consisting 51 items was performed. After that, explanatory and confirmatory factor analysis were conducted. As a result of explanatory factor analysis, KMO value was determined to be .90 and a scale comprised of 5 subscales and 30 items of whose total explained variance was % 52 was obtained. Cronbach Alpha reliability of the scale was found to be .87. The result of confirmatory factor analysis also gave well adaptive values (RMSEA: .047, χ^2/df : 1.67). In conclusion, reliable and valid "The Class Management Competency of Preservice Teachers' Scale" was brought to literature.

Key Words: classroom management competency, preservice teachers, validity and reliability

* Bu makale IPALTE (International Perspectives on New Aspects of Learning in Teacher Education) 2013'te yayınlanan sözlü bildirinin genişletilmiş halidir.

1. GİRİŞ

Sınıf, okul adı verilen sosyal sistemin en küçük yapılarından biridir. Sınıf terimi hem belli bir öğrenci grubunu, hem belli bir mekânı hem de belli bir öğretim derecesini ifade eder. Sınıf öğretmen ve öğrencilerin ortak yaşam alanıdır. Öğrenciler bu ortak yaşam alanında gerekli bilgi ve beceriler edinmek için yer alırlar (İlgar, 2007).

Sınıf eğitim-öğretim faaliyetlerinin ilk çıkış noktası, üretim yeridir. Bu anlamda eğitim-öğretim faaliyetlerinin kaynağı olması hasebiyle sınıf yönetimi ciddi önem arz etmektedir. Sınıf yönetimi eğitim yönetimi basamaklarının birinci ve en temel aşamasıdır. Belirli özellikleri benzer olan insanların oluşturduğu grup olan sınıf; iyi veya kötü bir yönetimle, eğitim mekanizmasının çıktılarını doğrudan etki edilebilir en küçük sistemlerden birisidir (Başar, 2004). İyi bir eğitim ve öğretim ortamının hazırlanmasının bir anlamda en küçük kitle birimi olan sınıfın iyi yönetilmesi ciddi bir uzmanlık bilgisi gerektirmektedir. İyi bir sınıf yönetimi, aynı zamanda eğitim yönetiminin ve dolayısıyla eğitimin kalitesinin artması anlamına gelir. İyi bir öğretmen öğrencilerinin ihtiyaç ve beklentilerini tahmin ederek bu doğrultuda etkili bir sınıf yönetimi davranışı sergilemelidir (Yalçinkaya ve Tombul, 2002).

Bu anlamda bir öğretmenin etkili bir sınıf yönetimi davranışı sergileyebilmesi için sınıf yönetimi boyutlarını bilmesi ve bu boyutları sınıfların organik yapısına uygun bir biçimde ders anlatımı sırasında sınıfa tatbik edebilmesi gerekir. Bu anlamda genel olarak sınıf yönetiminin boyutları; sınıfta uyulacak kuralların tespiti, etkili zaman ve öğretim yönetimi, sınıfın ergonomik bir düzene göre tasarlanması ve öğrenci davranışlarının kontrol edilerek başarı ve öğrenme için en uygun atmosferin oluşturulması süreci şeklinde ifade edilebilir (Çelik, 2002). Sınıf Yönetimi daha spesifik olarak: “ilişki yönetimi”, “zaman yönetimi” “öğretimin yönetimi”, “davranış yönetimi” ve “fiziksel düzen yönetimi” olmak üzere 5 boyut şeklinde literatürde yer almaktadır (Başar, 2004: 6-8; Çelik 2002: 7-8). Bu boyutların her biri çocukların gelişim ve öğrenmeleri için ayrı bir önem arz etmektedir. Dolayısıyla her boyutun gereklerinin sınıf ortamında sağlanması öğretmenin temel sorumluluklarından biridir. Örneğin etkili bir Davranış Yönetimi’yle öğretmen, öğrencilerin olumsuz davranışları henüz ortaya çıkmadan onları engelleyebilir, tedbirler alabilir veya karşılaştığı olumsuz davranışları öğrencileri rencide etmeden ortadan kaldıracaktır (Wragg ve Wragg, 1998). Ya da Öğretim Yönetimi’ne hakim bir öğretmen, öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyi veya sıkılma gibi durumlarını göz önünde bulundurarak öğrencilerle etkileşimli olarak öğretimi çok daha etkili bir şekilde sağlayabilir.

Tüm bu davranışların gösterilmesi elbette öğretmenlerin özverili olmalarının yanı sıra Sınıf Yönetimi eğitimini beklenen etkililikte almış olmalarını gerektirir. Aksi halde tüm şartlar en iyi düzeyde sağlansa bile (Nasrettin Hoca’nın Helva Yapma meselesinde olduğu gibi) etkili bir eğitim-öğretimin sağlanması mümkün değildir. Tüm malzemelerin kaliteli ve eksiksiz olması Nasrettin Hoca’nın (helva yapmayı bilmediği takdirde) helva yapması için yeterli olmadığı gibi; eğitim-öğretim için gerekli tüm şartlar sağlanmasına rağmen öğretmenin nitelikten yoksun ve sınıf yönetiminde yetersiz olması çıktılarının kusurlu olması ve sonuçların istenilen seviyede olmayacağı anlamına gelmektedir (Okutan, 2004).

Bunun için de öğretmen; iletişimden motivasyona, etkili öğretimden estetik düşünceye kadar etkili bir sınıf yönetiminin gerektirdiği birçok konuda ciddi yeterliklere sahip olması gerekmektedir. Bu yeterliklerin kazanılacağı ilk yer de elbette eğitim fakülteleridir. Öğretmen adaylarının fakültedeki eğitim ve öğretimleri sürecinde bu yeterlikleri ne kadar kazandıklarını tespit etmek ve bu doğrultuda değerlendirme yaparak gerekli tedbirleri almak ciddi önem arz etmektedir. Bunun için de bu yeterlikleri ölçecek bir ölçeğe ihtiyaç duyulmaktadır.

Literatürde, öğretmenlere yönelik sınıf yönetimi yeterlikleri ve becerilerini ölçen ölçme araçları mevcuttur (Yalçınkaya ve Tombul, 2002; Sucuoğlu, Ünsal ve Özokçu, 2004; İlgar, 2007; Okçu ve Epċaçan, 2013; Yüksel, 2013). Bununla birlikte, doğrudan öğretmen adaylarına yönelik sınıf yönetimi yeterliklerini ölçen bir ölçme aracına rastlanılmamıştır. Bu ihtiyaç doğrultusunda bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının sınıf yönetimi yeterliklerini ölçebilen geçerliği ve güvenilirliği sağlanmış bir ölçme aracı geliştirmektir. Öğretmen adaylarının henüz mesleğe başlamamış olmaları fakat aynı zamanda öğretmenlikle ilgili lisans öğrenimi ve staj yoluyla bilgi ve tecrübe sahibi olmaları; onların dışarıdan bir gözlemci olmalarını sağlayarak daha objektif ve daha geniş bir perspektiften bakmalarını sağlama noktasından konuyla ilgili görüşleri çerçevesinde bu ölçeği geliştirmenin isabetli olacağı düşünülmektedir. Ayrıca bu ölçme aracıyla öğretmen adaylarının sınıf yönetimi yeterliklerinin henüz göreve başlamadan tespit edilme imkanının sağlanmasıyla; hem öğretmen adaylarının bu anlamda özyeterliklerini görmelerini sağlayacak ve özleştirme yapma fırsatı sunacak hem de ilgili öğretim elemanı ve birimlerin verilen eğitimin amacına ne kadar ulaştığıyla ilgili fikir alma açısından yarar sağlayabilecektir. Araştırmacılara da Eğitim Fakültelerindeki sınıf yönetimine ilişkin eğitimlerin ne derece yeterli ve etkili olduğu konusunda tespitte bulunma imkanı sağlayabilecektir.

2. YÖNTEM

Bu bölümde ölçme aracının geliştirilmesi aşamasında kullanılan çalışma grubu ve yapılan işlemler yer almaktadır.

2.1. Çalışma Grubu

Öğretmen Adaylarının Sınıf Yönetimi Yeterlik Ölçeği'nin (ÖASYÖ) geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları iki farklı grup üzerinde yürütülmüştür. Çalışmanın 1. grubunu 2011-2012 yılında Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi'nde kayıtlı ve sınıf yönetimi dersini başarıyla tamamlamış ve Okul Deneyimi'ne devam eden 450 (205 erkek, 245 kadın) öğrenci oluşturmaktadır. Birinci gruptaki öğrencilerden sınıf yönetimi ile ilgili görüşleri ve gözlemleri alınmıştır. Çalışmanın 2. grubunu 2012-2013 Öğretim Yılında Bahar Yarıyılında Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi'nde kayıtlı ve okul deneyimi dersini başarı ile tamamlamış 177 (% 56.5) bayan 136 (43.5) erkek toplam 313 öğrenci oluşturmaktadır. Bu gruptaki öğrenciler ana bilim dallarına göre 20 (%6.4) Biyoloji eğitimi, 32 (10.2) Resim-İş Eğitimi, 27 (8.6) Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi, 24 (%7.7) İlköğretim Matematik Öğretmenliği, 41 (%13.1) İngilizce Öğretmenliği, 59 (%18.8) Sınıf Öğretmenliği, 39 (%12.5) Türkçe Öğretmenliği, 52 (%16.6) Okulöncesi Öğretmenliği, 19 (6.1) Kimya Öğretmenliği şeklinde dağılmaktadır. Ölçeğin yapı geçerliği, güvenilirlik ve madde analiz çalışmaları bu gruptan elde edilen verilerle yapılmıştır.

2.2. İşlem

ÖASYÖ'nün geliştirmesinde ilk adım olarak araştırmanın birinci çalışma grubunu oluşturan öğrencilerden, Okul Deneyimi dersi kapsamında buldukları okullarda sınıf yönetimi ile ilgili izlenim, gözlem ve görüşleri yazılı olarak alınmıştır. Öğrencilerin müsveddelere yazdığı görüşleri öncelikle konunun dışına sapan ifade ve görüşler elenmek suretiyle bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Daha sonra araştırmacılar tarafından bu gözlem ve görüşler incelenerek 162 cümle seçilmiştir. Daha sonra literatür de incelenerek, seçilen 162 cümleden (tekrarların atılması ve benzer ifadelerin birleştirilmesiyle) sınıf yeterlikleri ile ilgili ifadelerden oluşan 56 maddelik madde havuzu hazırlanmıştır. Daha sonra eğitim bilimleri alanında 4 uzmanın ölçeğin görünüş ve kapsam geçerliği için görüşüne başvurulmuştur. Genelde kapsam geçerliği içinde değerlendirilen görünüş geçerliği ölçme aracının hangi özelliği ölçtüğüne dair uzman görüşü olup sayısal değerlerle belirlenmez, kanaatlere göre bir kabul söz konusudur. Ölçme aracı

geliştirme sürecinde geliştiren kişinin sadece kendisinin yapacağı değerlendirmeler yeterli olmayabilir. Bundan dolayı kapsam geçerliği ile ilgili çalışmalar, alan uzmanlarıyla işbirliği içinde yapılır (Tavşancıl, 2010). Alınan uzman görüşleri sonucunda havuzdan 5 madde atılmış ve 3'ünde de değişiklik yapılmasına karar verilmiştir. Bir sonraki aşamada ölçek *çok yetersizim (1), yetersizim (2), orta düzeyde yeterliyim (3), yeterliyim (4) ve çok yeterliyim (5)* şeklinde 5'li Likert tipi bir derecelendirme yapılarak ikinci çalışma grubunda yer alan 313 öğretmen adayına uygulanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği, güvenirlik ve madde analizi çalışmaları bu uygulamadan elde edilen veriler üzerinde yapılmıştır.

Araştırmada açımlayıcı faktör analizi, güvenirlik çalışmaları ve madde analizleri SPSS 20 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi ile ilgili hesaplamalar için LISREL 8.54 paket programından yararlanılmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırma amacı doğrultusunda gerçekleştirilen analizler sonucunda elde edilen bulgular (ÖASYÖ'nün yapı geçerliği, Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı ve madde analizleri) yer almaktadır.

3.1. Yapı Geçerliği

Çalışmanın ikinci Grubunda yer alan 313 öğretmen adayından elde edilen veriler ile yapı geçerliği çalışmaları kapsamında Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. 313 kişilik çalışma grubunun Crowley ve Lee (1992) tarafından belirtilen faktör analizi için 100 katılımcının yetersiz, 200'ün orta, 300'ün iyi, 500'ün çok iyi ve 1000'nin mükemmel olduğu (Akbulut, 2010; Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010) şeklindeki ölçüt dikkate alındığında faktör analizi için yeterli olduğu sonucuna ulaşılabilir. Faktör analizinden önce yapılması gereken işlemlerden biri de veri setinin faktör analizine uygun olup olmadığını belirlemek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett Sphericity testlerinin sonuçlarının incelenmesidir. Veri setinin faktör analizine uygunluğu için KMO değeri 0.60'dan yüksek olması ve Barlett testinin anlamlı çıkması gerekmektedir (Büyüköztürk, 2011; Pallant, 2005). Bu çalışma için KMO değeri .899 olarak hesaplanmış ve Barlett Sphericity testi ise anlamlı ($p < .05$, $df=435$) olduğu belirlenmiştir. Buna göre çalışma grubundan elde edilen veri setinin faktör analizine uygun olduğu söylenebilir. AFA sonucunda toplam varyansın %52'sini açıklayan ve 5 boyutta oluşan bir yapı elde edilmiştir. Daha sonra araştırmacılar tarafından aynı boyut altında toplanan maddelerin ifade ettiği anlam ve sınıf yönetiminin boyutları (Başar, 2004: 6-8; Çelik 2002: 7-8) dikkate alınarak birinci boyut "ilişki yönetimi", ikinci boyut "öğretimin yönetimi", üçüncü boyut "davranış yönetimi", dördüncü boyut "fiziksel düzen yönetimi" ve beşinci boyut ise "zaman yönetimi" olarak adlandırılmıştır. .45 ve üstündeki madde faktör yükü, madde seçimi için iyi bir ölçüt olarak kabul edilmektedir. Açıklanan varyansın ise %30 ve daha fazla olması yeterli olarak görülebilir. Ayrıca bir maddenin en yüksek faktör yük değeri ile ikinci sıradaki faktör yük değeri arasındaki farkın en az .10 olması önerilmektedir (Bayram, 2009; Büyüköztürk, 2011). 12. 14., 18., 19., 28., 29., 30.,31.,34., 39., 47. ve 49. Maddelerin faktör yükleri $< .45$ olduğundan; 21., 25., 26. ve 27. maddeler iki yüksek yük değerleri arasındaki fark $< .10$ olduğundan; 6., 7., ve 8. Maddeler uzman görüşü alınarak "fiziksel düzen yönetimi" boyutunda olması gerekirken bu boyutta yeterli yük değerlerine sahip olmadığından; 42. Madde ise "davranış yönetimi" boyutunda olması gerekirken bu boyutta yeterli yük değerlerine sahip olmadığından ölçekten çıkarılmıştır. Ayrıca "zaman yönetimi" boyutunda yer alan 24. Maddenin faktör yükü .45'in altında olmasına rağmen, faktör yükünün alt sınırının .30 alınabileceğinden (Costello & Osborne, 2005; Martin & Newell, 2004; Schriesheim & Eisenbach, 1995) uzman görüşü de alınarak bu maddenin ölçekten çıkarılmamasına karar verilmiştir. Bundan sonra tekrar AFA işlemi yapılmıştır. AFA sonucu elde edilen değerler Tablo 1'de sunulmuştur.

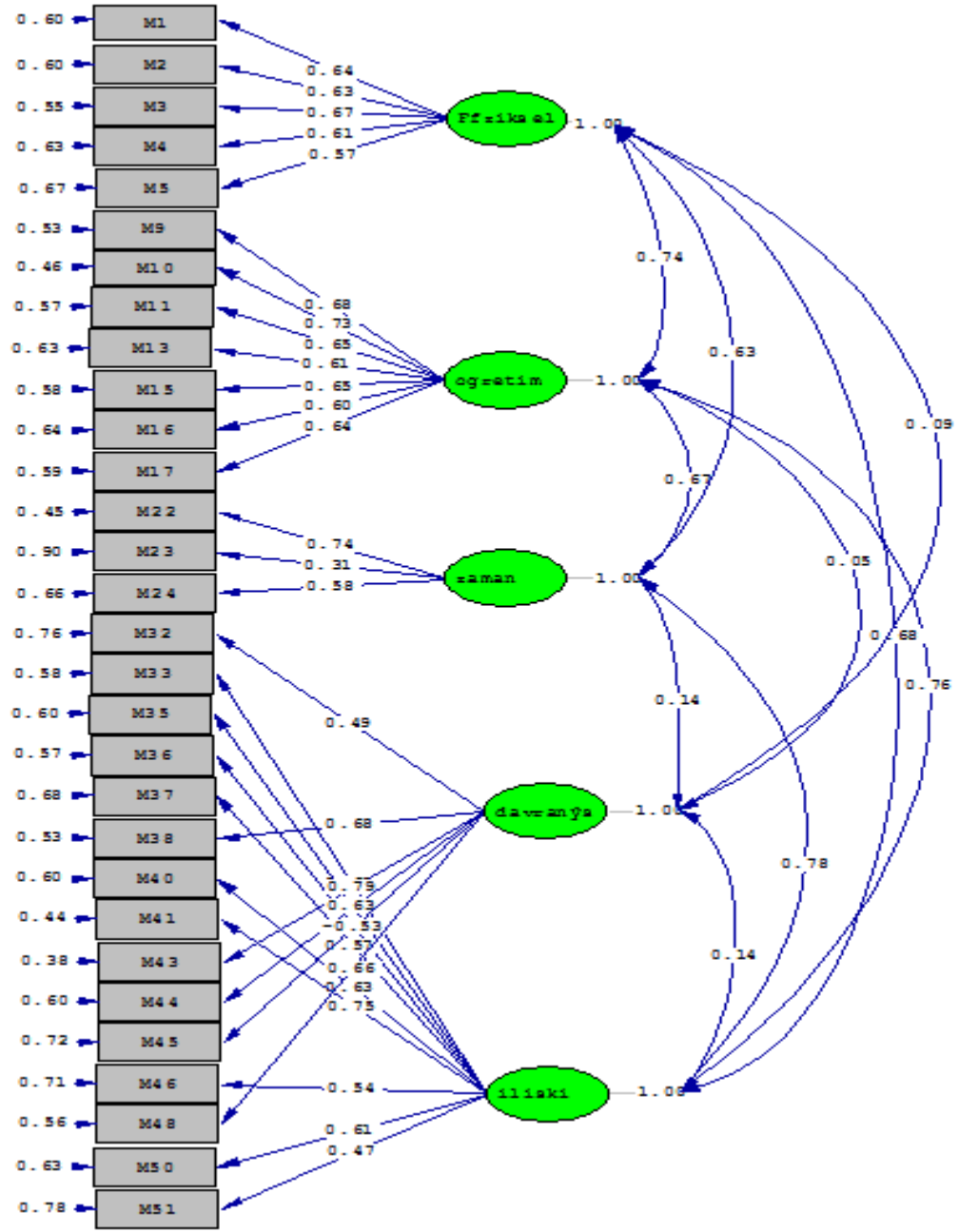
Tablo 1. ÖASYÖ'nün Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) Sonuçları

Madde No	1.Boyut	2.Boyut	3.Boyut	4.Boyut	5.Boyut
m50	.71				
m36	.64				
m46	.63				
m35	.62				
m33	.61				
m41	.56				
m40	.57				
m37	.53				
m51	.52				
m16		.70			
m17		.68			
m9		.65			
m11		.63			
m15		.63			
m10		.62			
m13		.54			
m43			.81		
m48			.76		
m44			.71		
m38			.71		
m45			.65		
m32			.55		
m1				.73	
m2				.66	
m3				.65	
m4				.61	
m5				.56	
m22					.77
m23					.59
m24					.36
Açıklanan					
Toplam Varyans					
%52	%14.20	%12.51	%10.35	%9.71	%5.17

Tablo 1'e göre "ilişki yönetimi" boyutunda yer alan maddelerin faktör yükleri .52-.71 arasında değişmektedir. Bu boyut toplam varyansın %14.20'sini açıklamaktadır. "ilişki yönetimi" boyutundaki maddelere "Öğrenciler arasında iletişimi sağlama" maddesi örnek olarak verilebilir. "öğretimin yönetimi" boyutunda yer alan maddelerin faktör yükleri .54-.70 arasında değişmektedir. Bu boyut toplam varyansın %12.51'ini açıklamaktadır. "öğretimin

yönetimi” boyutundaki maddelere “*Öğrenme eksikliklerini gidermek için farklı etkinlikler yapma*” maddesi örnek olarak verilebilir. “*davranış yönetimi*” boyutunda yer alan maddelerin faktör yükleri .55-.81 arasında değişmektedir. Bu boyut toplam varyansın %10.35’ini açıklamaktadır. “*davranış yönetimi*” boyutundaki maddelere “*Öğrencinin parmak kaldırmadan konuşmasına izin verme*” maddesi örnek olarak verilebilir. “*fiziksel düzen yönetimi*” boyutunda yer alan maddelerin faktör yükleri .56-.73 arasında değişmektedir. Bu boyut toplam varyansın %9.71’ini açıklamaktadır. “*fiziksel düzen yönetimi*” boyutundaki maddelere “*Öğretim araç-gereçlerini düzenli bir şekilde yerleştirme*” maddesi örnek olarak verilebilir. “*zaman yönetimi*” boyutun yer alan maddelerin faktör yükleri .36-.77 arasında değişmektedir. Bu boyut toplam varyansın %5.17’sini açıklamaktadır. “*zaman yönetimi*” boyutundaki maddelere “*Derste zamanı eğitsel amaçlar dışında kullanmama*” maddesi örnek olarak verilebilir. ÖASYÖ ‘den elde edilen beş boyutlu yapı, beş ayrı ölçek olarak değerlendirilebilmekte ve her alt ölçekten ayrı ayrı puan elde edilebilmektedir. 32., 38., 43., 44., ve 48. maddeleri ters çevrilerek puanlanmakta. Ayrıca öğretmen adaylarının sınıf yönetimi yeterliklerine ilişkin toplam puan da elde edilebilmektedir.

AFA’da bulunan faktör yapısının doğrulanıp-doğrulanmadığını belirlemek için yapı geçerliği yöntemlerinden DFA yapılmıştır. DFA için Ki Kare Uyum Testi, CFI, NFI, GFI, AGFI, IFI, RMSEA ve SRMR uyum indekslerine bakılmıştır. RMSEA için .08 ve altındaki değerler iyi uyumu .08 ile .10 arasındaki değerler ise zayıf uyumu göstermektedir (MacCallum vd, 1996; akt. Hooper, Coughlan & Mullen, 2008). Schermelleh-Engel, Moosbrugger ve Müller (2003) ise RMSEA için .05 ve altındaki değerler iyi uyumu ve .05-.08 arasındaki değerlerin de kabul edilebilir uyumu gösterdiğini belirtmişlerdir . Bununla birlikte GFI, CFI, NFI, ve IFI indeksleri için 0.90 değeri kabul edilebilir uyuma ve 0.95 değeri mükemmel uyuma işaret etmektedir (Bentler, 1980; Hu & Bentler, 1999; Bentler ve Bonett, 1980; Marsh, Hau, Artelt, Baumert ve Peschar, 2006; Schermelleh-Engel, Moosbrugger & Müller 2003; Raykov & Markoulides, 2006). AGFI için .85 değeri kabul edilebilir uyum ve .90 değeri iyi uyumu (Schermelleh-Engel, Moosbrugger & Müller 2003; Hooper, Coughlan & Mullen, 2008); SRMR için 0.05 değeri iyi uyumu ve 0.05-0.10 arasındaki değerler ise kabul edilebilir uyumu (Schermelleh-Engel, Moosbrugger & Müller 2003; Çelik ve Yılmaz, 2013); χ^2/sd için 2 ve aşağı değerler iyi uyumu, 2-3 arasındaki değerler ise kabul edilebilir uyumu belirtmektedir (Schermelleh-Engel, Moosbrugger & Müller 2003). DFA sonucunda; Ki Kare değerinin anlamlı ($\chi^2=661.49$, $N=313$, $sd=395$, $p=0.00$) belirlenmiştir. Uyum indeksi değerleri de RMSEA=0.047, SRMR=0.057, GFI=0.88, AGFI=0.85, CFI=0.97, IFI=0.97, NFI=0.93, $\chi^2/df=1.67$ olarak hesaplanmıştır. Uyum indekslerine ilişkin elde edilen bu değerlere göre modelin iyi uyum verdiği söylenebilir. DFA sonucunda elde edilen Modele ilişkin Path Diyagramı Şekil 1’de sunulmuştur.

Şekil 1. ÖASYÖ İlişkin Path Diyagramı

3.2. Güvenirlik

ÖASYÖ'nün güvenirlik çalışması için Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı hesaplanmıştır. Hesaplanan Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı ölçeğin tamamı için .87 ve ölçeğin "ilişki yönetimi" boyutu için .84, "öğretimin yönetimi" boyutu için .84, "davranış yönetimi" boyutu için .60, "fiziksel düzen yönetimi" boyutu için .76 ve "zaman yönetimi" boyutu için ise .57 olarak tespit edilmiştir. Güvenirlik katsayıları .70 ve üzerindeki ölçekler güvenilir olarak kabul edilebilir (Nunnally & Bernstein, 1994; Pallant, 2005; Büyüköztürk, 2011; Fraenkel, Wallen & Hyun, 2012). Ayrıca Raines-Eudy (2000) .50 ve üzerindeki güvenirlik katsayısının kabul edilebilir olduğunu ifade etmiştir. Bu ölçütler dikkate alındığında ÖASYÖ ve bütün alt boyutlarının güvenirlik katsayılarının yeterli düzeyde olduğu sonucuna ulaşılabilir.

3.3. Madde Analizi

ÖASYÖ'nün madde ayırt ediciliği için düzeltilmiş madde-toplam korelasyonu hesaplanmıştır. Madde-toplam korelasyonunun hesaplanmasında Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı kullanılmıştır. Madde analizine ilişkin bulgular Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. ÖASYÖ Madde-Toplam Korelasyonları Değerleri

Boyut	Madde No	r_{jx}
İlişki Yönetimi	m50	.59
	m36	.62
	m46	.51
	m35	.59
	m33	.57
	m41	.64
	m40	.57
	m37	.52
	m51	.44
Öğretimin Yönetimi	m16	.56
	m17	.59
	m9	.62
	m11	.58
	m15	.58
	m10	.65
	m13	.54
Davranış Yönetimi	m43	.61
	m48	.50
	m44	.49
	m38	.57
	m45	.48
	m32	.40
Fiziksel Düzen Yönetimi	m1	.55
	m2	.55
	m3	.57
	m4	.49
	m5	.49
Zaman Yönetimi	m22	.37
	m23	.32
	m24	.48

Tablo 2 incelendiğinde madde toplam korelasyonuna ilişkin değerler ölçeğin “ilişki yönetimi” boyutu için .44-.64 arasında “öğretimin yönetimi” boyutu için .54-.65 arasında, “davranış yönetimi” boyutu için .40-.61 arasında, “fiziksel düzen yönetimi” boyutu için .49-.57 arasında ve “zaman yönetimi” boyutu için ise .32-.48 arasında değiştiği görülmektedir. Madde toplam korelasyonunun yorumlanmasında değeri .30 ve üzerinde olan maddelerin bireyleri iyi derecede ayırt ettiği söylenebilir (Büyüköztürk, 2011). Tablo 2’de elde edilen değerlere göre ölçekte yer alan maddelerin tamamı yeterli düzeyde ayırt edici olduğu sonucuna ulaşılabilir.

4. SONUÇ ve TARTIŞMA

Bu çalışmada öğretmen adaylarının sınıf yönetimi yeterliklerini belirlemek amacıyla 30 maddeden oluşan bir ölçek geliştirilmiştir.

Ölçeğin yapı geçerliği çalışmaları kapsamında AFA ve DFA yapılmıştır. AFA sonucunda ölçeğin 5 boyutlu bir yapıda olduğu belirlenmiştir. Belirlenen bu 5 boyutun da toplam varyansın %52'sini açıkladığı tespit edilmiştir. Ölçeğin "ilişki yönetimi" boyutundaki maddelerin faktör yükleri .52 -.71 arasında değişmektedir. Bu boyut toplam varyansın %14.20'sini açıklamaktadır. Ölçeğin "öğretimin yönetimi" boyutundaki maddelerin faktör yükleri .54-.70 arasında değerler almaktadır. Bu boyut toplam varyansın %12.51'ini açıklamaktadır. Ölçeğin "davranış yönetimi" boyutundaki maddelerin faktör yük değerleri .55-.81 arasındadır değişmektedir. Bu boyut toplam varyansın %10.35'nı açıklamaktadır. Ölçeğin "fiziksel düzen yönetimi" boyutundaki maddelerin faktör yükleri .56-.73 arasında değişen değerlere sahiptir. Bu boyut toplam varyansın %9.71'ini açıklamaktadır. Ölçeğin "zaman yönetimi" boyutundaki maddelerin ise faktör yükleri .36-.77 arasında değişen değerlere sahip olup bu boyut toplam varyansın %5.17'sini açıklamaktadır. AFA'da bulunan faktör yapısının doğrulanıp doğrulanmadığını belirlemek amacıyla yapılan DFA'da elde edilen modelin uyum indeksleri incelenmiş ve Ki-kare değerinin ($\chi^2 = 661.49$, $N=313$, $sd= 395$, $p= 0.00$) anlamlı olduğu belirlenmiştir. Uyum indeksi değerleri ise RMSEA;=0.047, SRMR;=0.057, GFI= 0.088, AGFI= 0.085, CFI= 0.097, IFI=0.097, NFI;=0.093; $\chi^2/df = 1.67$ olarak bulunmuştur. Bu değerlere elde edilen modelin iyi uyum verdiğini sonucuna ulaşılabilir.

ÖASYÖ'nün güvenilirliği için Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Hesaplanan Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı ölçeğin tamamı için .87 ve ölçeğin "ilişki yönetimi" boyutu için .84, "öğretimin yönetimi" boyutu için .84, "davranış yönetimi" boyutu için .60, "fiziksel düzen yönetimi" boyutu için .76 ve "zaman yönetimi" boyutu için ise .57 olarak tespit edilmiştir. Güvenirlik katsayıları .70 ve üzerindeki ölçekler güvenilir olarak kabul edilebilir (Nunnally & Bernstein, 1994; Pallant, 2005; Büyüköztürk, 2011; Fraenkel, Wallen & Hyun, 2012). Ayrıca Raines-Eudy (2000) .50 ve üstündeki güvenilirlik katsayısının kabul edilebilir olduğunu belirtmiştir. Bu ölçütlere göre ÖASYÖ ve bütün alt boyutlarının güvenilirlik katsayılarının yeterli düzeyde olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Ölçeğin madde ayırt ediciliği için hesaplanan madde-toplam korelasyonuna ilişkin değerler ölçeğin "ilişki yönetimi" boyutu için .44-.64 arasında "öğretimin yönetimi" boyutu için .54-.65 arasında, "davranış yönetimi" boyutu için .40-.61 arasında, "fiziksel düzen yönetimi" boyutu için .49-.57 arasında ve "zaman yönetimi" boyutu için ise .32-.48 arasında değiştiği görülmektedir. Madde toplam korelasyonunun değeri genellikle .30 ve üstünde olan maddelerin iyi derecede ayırt ettiği söylenebilir (Büyüköztürk, 2011). Buna göre ölçekte yer alan maddelerin tümü ayırt edici olduğu görülmektedir.

Çalışma sonucunda elde edilen tüm bulgular ÖASYÖ'nün öğretmen adaylarının sınıf yönetimi yeterliklerini ölçebilen geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir. *Sınıf Yönetimi yeterlikleri ile ilgili yapılacak araştırmalarda ÖASYÖ'nün kullanılması önerilmektedir.*

EK- SINIF YÖNETİMİ YETERLİKLERİ ÖLÇEĞİ

Madde havuzundaki numaralar		Çok Yeterliyim	Yeterliyim	Orta Düzeyde	Yetersizim	Çok Yetersizim
1	Sınıftaki sıraların düzenli olmasına dikkat etme.	5	4	3	2	1
2	Ders etkinliğine göre sıra düzenini dizayn etme.	5	4	3	2	1
3	Öğretim araç-gereçlerini düzenli bir şekilde yerleştirme.	5	4	3	2	1
4	Sıraların temiz tutulmasını sağlama.	5	4	3	2	1
5	Bazı düzenlemelerle sınıfın fiziksel kapasitesini arttırma.	5	4	3	2	1
9	Derse katılan öğrencileri ödüllendirerek bu davranışı özendirme.	5	4	3	2	1
10	Bütün öğrencilerin derse katılmalarını sağlama.	5	4	3	2	1
11	Öğrencilerin dersin gereklerini yerine getirmelerini sağlama.	5	4	3	2	1
13	Öğrenme eksikliklerini gidermek için farklı etkinlikler yapma.	5	4	3	2	1
15	Öğrenciler sıkıldığında rahatlatıcı etkinlikler yapma.	5	4	3	2	1
16	Grup çalışmalarında grupları etkinliğe uygun bir şekilde oluşturma.	5	4	3	2	1
17	Dersin amaçlarına uygun teknolojik materyalleri kullanma.	5	4	3	2	1
22	Derse başlama ve bitiş saatlerine dikkat etme.	5	4	3	2	1
23	Derste zamanı eğitsel amaçlar dışında kullanmama.	5	4	3	2	1
24	Ders planlarını titizlikle hazırlama.	5	4	3	2	1
32	Düzeyleri iyi olan öğrenciler ile daha fazla ilgilenme.	5	4	3	2	1
33	Öğrencilere söz hakkı verme konusunda adil davranma.	5	4	3	2	1
35	Sınıf içi kurallarını belirlerken öğrencilerin görüşlerini alma.	5	4	3	2	1
36	Öğrenciye kazandırılmak istenen davranışlarda model olma.	5	4	3	2	1
37	Öğrencileri rahatlatıcı etkinlikler (şiiir okuma, şarkı söyleme, fıkra anlatma vb.) yapma.	5	4	3	2	1
38	Öğrencileri not ile korkutma.	5	4	3	2	1
40	Öğrenciler arasında iletişimi sağlama.	5	4	3	2	1
41	Öğrencilerin kendilerini rahat ifade edebilecekleri bir ortam hazırlama.	5	4	3	2	1
43	Sınıfta rahatsız edici gürültünün olmasına izin verme.	5	4	3	2	1
44	Öğrencinin parmak kaldırmadan konuşmasına izin verme.	5	4	3	2	1
45	Sınıf düzenini bozan öğrencileri cezalandırma.	5	4	3	2	1
46	Öğrencilerin dikkatinin dağılmasını engelleme.	5	4	3	2	1
48	Öğrencilerin kopya çekmelerini görmezden gelme.	5	4	3	2	1
50	Sınıf kontrolünü sağlamak için sınıfta dolaşma.	5	4	3	2	1
51	Öğrencilerin yanlış davranışlarından çok doğru davranışları üzerinde durma.	5	4	3	2	1

KAYNAKLAR

- Akbulut Y. (2010). Sosyal Bilimlerde SPSS Uygulamaları. İstanbul: İdeal Kültür.
- Başar, H. (2004). Sınıf Yönetimi (11. Baskı). Ankara: Anı
- Bayram, N. (2009). Sosyal Bilimlerde SPSS ile Veri Analizi. Bursa: Ezgi.
- Bentler, P. M., & Bonett, D. G. (1980). Significance Tests and Goodness of Fit in the Analysis of Covariance Structures. *Psychological Bulletin*, 88 (3), 588-606.
- Büyükoztürk. Ş. (2011). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı (15.Baskı).Ankara: Pegem Akademi.
- Costello, A.B. & Osborne, J.W. (2005). Best Practices in Exploratory Factor Analysis: Four Recommendations for Getting the Most from Your Analysis. *Practical Assessment Research & Evaluation*, 10(7), 1-9.
- Çelik, V. (2002). Sınıf Yönetimi. Ankara: Nobel.
- Çelik, H. E. ve Yılmaz, V. (2013).Yapısal Eşitlik Modellemesi (2. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çokluk. Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyükoztürk, Ş. (2010). *Sosyal Bilimler için Çok Değişkenli İstatistik: SPSS ve LISREL Uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Frankel, J. R., Wallen, N. E. & Hyun, H. H. (2012). *How to Design and Evaluate Research in Education (Eighth Edition)*. New York: McGraw Hill.
- Hooper, D., Coughlan, J. & Mullen, M. R. (2008). Structural Equation Modelling: Guidelines for Determining Model Fit. *The Electronic Journal of Business Research Methods*, 6 (1), 53 – 60. 13.11.2012, www.ejbrm.com
- Hu, L. & Bentler, P. M. (1999). Cutoff Criteria for Fit Indexes in Covariance Structure Analysis: Conventional Criteria Versus New Alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6(1), 1-55.
- İlgar, L. (2007). İlköğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri üzerine bir araştırma, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Marsh, H. W., Hau, K. T., Artelt, C., Baumert, J. & Peschar, J. L. (2006). OECD's Brief Self-Report Measure of Educational Psychology's Most Useful Affective Constructs: Cross-cultural, Psychometric Comparisons across 25 Countries. *International Journal of Testing*, 6(4), 311-360.
- Martin, C.R. & Newell, R.J. (2004). Factor Structure of the Hospital Anxiety and Depression Scale in Individuals with Facial Disfigurement. *Psychology Health and Medicine*, 9(3), 327-336.
- Nunnally, J. C. & Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric Theory (Third Edition)*. McGraw Hill.
- Okçu, V. ve Epçaçan, C. (2013). Sınıf Yönetiminin Boyutlarına İlişkin İlköğretim Öğretmenlerinin Yeterlik Düzeylerinin Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi, *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı 200, 68-86
- Okutan, M. (2004). Sınıf Yönetiminde Örnek Olaylar, Ankara: Öğreti Yayınları
- Pallant, J. (2005). *SPSS Survival Manual: A Step by Step Guide to Data Analysis Using SPSS for Windows*. Australia: Australian Copyright.
- Raines-Eudy, R. (2000). Using structural equation modeling to test for differential reliability and validity: An empirical demonstration. *Structural Equation Modeling*, 7(1), 124-141.

- Raykov, T. & Markoulides, G. A. (2006). A First Course in Structural Equation Modeling. London: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H. & Müller, H. (2003). Evaluating the Fit of Structural Equation Models: Tests of Significance and Descriptive Goodness-of-Fit Measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23-74.
- Schriesheim, C.A. & Eisenbach, R.J. (1995). An Exploratory and Confirmatory Factor Analytic Investigation of Item Wording effects on Obtained Factor Structures of Survey Questionnaire Measures. *Journal of Management*, 21 (6), 1177-1193.
- Sucuoğlu, B. Ünsal, P. ve Özokçu, O. (2004). Kaynaştırma Sınıfı Öğretmenlerinin Önleyici Sınıf Yönetimi Becerilerinin İncelenmesi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Özel Eğitim Dergisi, 5 (2) 51-64
- Tavşancıl, E. (2010). Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi. Ankara: Nobel.
- Wragg, E. C. ve Wragg, C. M. (1998). Classroom Management Research in the United Kingdom. Eric Document
- Yalçınkaya, M. ve Tombul, Y. (2002). İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerine İlişkin Algı ve Gözlemler. *Ege Eğitim Dergisi*. (1), 2: 1-10
- Yüksel, A. (2013). Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerinin Değerlendirilmesi (Afyonkarahisar İli Örneği), Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

SUMMARY

The aim of this research is to develop a measurement tool to measure prospective teachers' classroom management competencies. Validity and reliability studies of the scale were carried out on two different groups. The first group consisted of 450 students who had completed the Classroom Management subject successfully and are attending School Experience subject. An item pool was formed by taking the first group students' observations and views about the classroom management in written. The second group of the research consisted of 313 students who had completed the School Experience subject successfully. Construct validity of the scale, reliability and item analyses were made with data obtained from this group.

As the first step of development **The Prospective Teachers' Classroom Management Competency Scale** (PTCMCS), the first group students' impressions, observations and views about classroom management in the school they went for school experience subject were taken in written. First, students' opinions written on drafts were transferred to computer after eliminating the statements and opinions irrelevant to the topic. Then the researchers selected 162 sentences by examining the observations and opinions. Then, by examining the literature an item pool was formed that was consisting of 56 statements about the class competencies which were selected from 162 sentences (by disposing of repeated items and combining similar expressions). Later, it was consulted to 4 experts in the field of educational sciences for the face and content validity of the scale. As a result of feedback received from the experts, 5 items were removed and 3 items were changed.

In the next step, the scale was formed 5-item Likert type consisting of "very inadequate (1)", "inadequate (2)", "adequate moderately (3)", "adequate (4)", "very adequate (5)" and it was applied to the 313 prospective teachers in the second group of the research. Construct validity of the scale, reliability and item analyses were made with data obtained from this application.

In the study of construct validity of the scale AFA and DFA were conducted. In the result of AFA the scale was determined to be 5 dimensional structures. These determined 5 dimensions explain 52 % of the total variance. Factor loads of the items in "relationship management" dimension of the scale range between .52 -.71. This dimension explains the 14.20 % of the total variance. Factor loads of the items in "instructional management" dimension of the scale range between .54-.70. This dimension explains the 12.51 % of the total variance. Factor loads of the items in "behavior management" dimension of the scale range between .55-.81. This dimension explains the 10.35 % of the total variance. Factor loads of the items in "physical layout management" dimension of the scale range between .56-.73. This dimension explains the 9.71 % of the total variance. Factor loads of the items in "time management" dimension of the scale range between .36-.77. This dimension explains the 5.17 % of the total variance. In the DFA that was conducted to identify whether factor structure found in AFA was verified or not the models fit indexes were examined and Chi- Square value ($\chi^2 = 661.49$, $N = 313$, $sd = 395$, $p = 0.00$) was determined to be significant. The fit index values were found to be RMSEA = 0.047, SRMR = 0.057, GFI = 0.88, AGFI = 0.85, CFI = 0.97, IFI = 0.97, NFI = 0.93, $\chi^2/df = 1.67$. The model obtained from these values can be concluded to give good fit.

For reliability of PTCMCS, Cronbach Alpha reliability coefficient was calculated. Calculated Cronbach Alpha reliability coefficient is .87 for total scale, for "relationship management" dimension is .84, for "instructional management" dimension is .84, for "behavior management" dimension is .60, for "physical layout management" dimension is .76 and for "time management" dimension is .57.

The values related to item- total correlation calculated for the scale's item distinctiveness for "relationship management" dimension is between .44-.64, for "instructional management" dimension is between .54-.65, for "behavior management" dimension is between .40-.61, for "physical layout management" dimension is between .49-.57 and for "time management" dimension is between .32-.48.

All findings obtained in the study results demonstrate that PTCMCS is a valid and reliable measurement tool that can measure the prospective teachers' classroom management competencies. PTCMCS is recommended to be used in the researches related to classroom management competencies.